

Edizzjoni Provviżorja

SENTENZA TAL-QORTI TAL-ĠUSTIZZJA (Is-Sitt Awla)

tad-19 ta' Jannar 2017 (*)

“Rinviju għal deċiżjoni preliminari – Sistema komuni ta' taxxa fuq il-valur miżjud – Direttiva 2006/112/KE – It-tieni subparagrafu tal-Artikolu 13(1) – Attività ta' reżjoni u ta' ttejjid għad-dispożizzjoni ta' infrastrutturi tat-toroq bi tlas ta' pedament – Attivitàjiet imwettqa minn korp irregolat mid-dritt pubbliku b'ala awtorità pubblika – Preżenza ta' operatori privati – Distorsjonijiet sinjifikattivi tal-kompetizzjoni – Eżistenza ta' kompetizzjoni attwali jew potenzjali”

Fil-Kawża C-344/15,

li għandha b'ala sużżett talba għal deċiżjoni preliminari ta't l-Artikolu 267 TFUE, imressqa mill-Appeal Commissioners (kummissjoni tal-appelli, l-Irlanda), permezz ta' deċiżjoni tal-11 ta' Ġunju 2015, li waslet fil-Qorti tal-Ġustizzja fis-6 ta' Lulju 2015, fil-proċedura

National Roads Authority

vs

The Revenue Commissioners,

IL-QORTI TAL-ĠUSTIZZJA (Is-Sitt Awla),

komposta minn J.-C. Bonichot, li qed ja'ixxi b'ala President tas-Sitt Awla, A. Arabadjiev u C. G. Fernlund (Relatur), Imqallfin,

Avukat ġenerali: M. Szpunar,

Reżistratur: L. Hewlett, amministratur prinċipali,

wara li rat il-proċedura bil-miktub u wara s-seduta tal-25 ta' Mejju 2016,

wara li kkunsidrat l-osservazzjonijiet ippreżentati:

- għan-National Roads Authority, minn E. O'Hanrahan, solicitor, u M. Collins, SC,
- għal The Revenue Commissioners, minn M.-C. Maney, solicitor, u E. Barrington, SC,
- għall-Gvern Ġermani, minn T. Henze, b'ala aġent,
- għall-Gvern Pollakk, minn B. Majczyna kif ukoll minn B. Majerczyk-Graczykowska u K. Maćkowska, b'ala aġenti,
- għall-Kummissjoni Ewropea, minn M. Owsiany-Hornung u R. Lyal, b'ala aġenti,

wara li semgħet il-konklużjonijiet tal-Avukat ġenerali fis-seduta tat-8 ta' Settembru 2016,

tagħti l-preżenti

Sentenza

1 It-talba għal deċiżjoni preliminari tirrigwarda l-interpretazzjoni tat-tieni subparagrafu tal-Artikolu 13(1) tad-Direttiva tal-Kunsill 2006/112/KE, tat-28 ta' Novembru 2006, dwar is-sistema komuni ta' taxxa fuq il-valur miżjud (l-UE 2006, L 347, p. 1, iktar 'il quddiem id-“Direttiva VAT”).

2 Din it-talba għet ippreżentata fil-kuntest ta' tilwima bejn in-National Roads Authority (awtorità nazzjonali tat-toroq, l-Irlanda, iktar 'il quddiem l-“NRA”) u r-Revenue Commissioners (amministrazzjoni fiskali, l-Irlanda) dwar l-issużżettat tal-NRA għat-taxxa fuq il-valur miżjud (VAT) fil-kuntest tal-attività tagħha ta' ttejjid għad-dispożizzjoni ta' infrastrutturi tat-toroq bi tlas ta' pedazzż.

Il-kuntest żuridiku

Id-dritt tal-Unjoni

3 Id-Direttiva tal-VAT tżassret u ssostitwixxiet mill-1 ta' Jannar 2007 s-Sitt Direttiva tal-Kunsill, tas-17 ta' Mejju 1977, fuq l-armonizzazzjoni tal-liżijiet tal-Istati Membri dwar taxxi fuq id-dul mill-bejgż – Sistema komuni ta' taxxa fuq il-valur miżjud: bażi uniformi ta' stima (l-UE Edizzjoni Speċjali bil-Malti, Kapitolu 9, Vol. 1, p. 23, iktar 'il quddiem is-“Sitt Direttiva”). Skont il-premessi 1 u 3 tad-Direttiva tal-VAT, il-formulazzjoni mill-żdid tas-Sitt Direttiva kienet meżtieża sabiex id-dispożizzjonijiet kollha applikabbli jiz u ppreżentati b'mod żar u razzjonali bi struttura u redazzjoni riveduti mingażr ma jkun hemm, bżala prinżipju, tibdil fis-sustanza.

4 Billi l-kontenut tal-ewwel sat-tielet subparagrafi tal-Artikolu 13(1) tad-Direttiva tal-VAT jikkorrispondi għal dak tal-ewwel sat-tielet subparagrafi tal-Artikolu 4(5) tas-Sitt Direttiva, hemm lok li għad-dispożizzjonijiet tal-ewwel artikolu tingżata l-interpretazzjoni mogżtija mill-Qorti tal-żustizzja għad-dispożizzjonijiet tat-tieni artikolu.

5 L-Artikolu 2(1) tad-Direttiva tal-VAT jipprovdi:

“It-transazzjonijiet li tzejin għandhom ikunu sożżetti għall-VAT:

(a) il-provvista ta' merkanzija magżmula bi tlas fit-territorju ta' Stat Membru minn persuna taxxabli li tażixxi bżala tali;

[...]

(?) il-provvista ta' servizzi bi tlas fit-territorju ta' Stat Membru minn persuna taxxabli li tażixxi bżala tali;

[...]

6 L-Artikolu 9 ta' din id-direttiva jipprovdi:

“1. ‘Persuna taxxabli’ għandha tżisser kull persuna li, b'mod indipendenti, twettaq fi kwalunkwe post kwalunkwe attività ekonomika, ikun x'ikun l-iskop jew ir-riżultati ta' dik l-attività.

Kwalunkwe attività ta' produttori, kummerżjanti jew persuni li jagżtu servizzi, inklużi attivitajiet fil-minjieri u fl-agrikoltura u attivitajiet fil-professjonijiet, għandhom jitziesu bżala ‘attività ekonomika’. L-isfruttament ta' proprjetà tanżibbli jew intanżibbli għal skopijiet ta' dżul minnha fuq bażi kontinwa għandha b'mod partikolari titqies bżala attività ekonomika.

[...]"

7 L-Artikolu 13(1) tal-imsemmija direttiva jipprevedi:

"Stati, awtoritajiet governattivi reġjonali u lokali u korpi oħra rregolati bid-dritt pubbliku m'għandhom jiġu kkunsidrati b'ala persuni taxxabbli fir-rigward ta' l-attivitajiet jew transazzjonijiet li huma jagħmlu b'ala awtoritajiet pubbliċi, ukoll meta jiġbru drittijiet, tariffi, kontribuzzjonijiet jew kontribuzzjonijiet marbuta ma' dawg l-attivitajiet jew transazzjonijiet.

Iddan, meta jidher li biex jagħmlu dawn l-attivitajiet jew transazzjonijiet, huma għandhom jiġu kkunsidrati b'ala persuni taxxabbli fir-rigward ta' dawg l-attivitajiet jew transazzjonijiet fejn it-trattament tagħhom b'ala persuni mhux taxxabbli jikkawża distorsjoni sinifikanti tal-kompetizzjoni.

F'kwalunkwe każ, korpi rregolati mid-dritt pubbliku għandhom jiġu kkunsidrati b'ala persuni taxxabbli fir-rigward ta' l-attivitajiet elenkati fl-Anness I, sakemm dawg l-attivitajiet ma jkunux twettqu fuq skala tant għira li jkunu insinifikanti."

Id-dritt Irlandiż

Il-Value Added Tax Act, 1972

8 L-Artikolu 8(2)A tal-Value Added Tax Act, 1972 (li fih dwar it-taxxa fuq il-valur miżjud tal-1972), fil-verġoni tagħha applikabbli għall-fatti tal-kawża prinċipali (iktar 'il quddiem il-"li fih dwar il-VAT"), tipprovdi:

"Mingħajr sara għad-dispożizzjonijiet tal-Artikolu 2, l-Istat u l-korpi rregolati mid-dritt pubbliku ma humiex ittrattati b'ala persuni taxxabbli b'ala tali fir-rigward tal-attivitajiet jew l-operazzjonijiet kollha li huma jwettqu fl-eżerċizzju tad-drittijiet jew setgħat partikolari mogħtija lilhom mil-li fih, jew li huma marbutin mill-qrib ma' dawn tal-aħżar, f'lefi

(a) meta dawn l-attivitajiet ikunu elenkati fl-Anness I tad-Direttiva [tal-VAT] (li jinsab fl-Anness 7), u l-Istat jew dan il-korp irregolat mid-dritt pubbliku jeżerċitahom b'mod kunsiderevoli jew

(b) meta n-nuqqas ta' ssużettar tagħhom fir-rigward ta' dawn l-attivitajiet jew l-operazzjonijiet iwassal jew jista' jwassal għal distorsjoni sinifikattiva."

Ir-Roads Act, 1993

9 Mit-talba għal deċiżjoni preliminari jirriżulta li l-NRA hija korp irregolat mid-dritt pubbliku Irlandiż stabbilit skont ir-Roads Act, 1993 (li fih dwar it-toroq tal-1993, iktar 'il quddiem il-"li fih dwar it-toroq") u inkarigat bil-kejsjoni tan-netwerk stradali pubbliku nazzjonali.

10 Konformement mal-Artikolu 17(1) tal-li fih dwar it-toroq, il-missjoni prinċipali tal-NRA hija li tiggarrantixxi d-disponibbiltà ta' netwerk tat-toroq nazzjonali sigur u effikaċi. Hija għandha r-responsabbiltà ġenerali li tippjana u tissorvelja l-bini u l-manutenzjoni tat-toroq nazzjonali.

11 Fuq din il-bażi, skont l-Artikolu 57 ta' din il-li fih, l-NRA tista' ttejjg proġett sabiex tistabbilixxi sistema ta' pedazzjoni marbuta mal-aħżess għal triq nazzjonali.

12 L-Artikolu 58 tal-imsemmija li fih jipprovdi essenzjalment li l-NRA tista', inkambju għall-aħżess għat-toroq b'pedazzjoni, timponi u tirzievi pedazzjoni li l-ammonti tagħhom ikunu speċifikati fir-regolamenti li hija tistabbilixxi.

13 Skont l-Artikolu 61 ta' din l-istess li fih, l-NRA għandha r-responsabbiltà li tistabbilixxi r-

regolamenti li hija tqis me'tie?a g'all-u?u u l-manutenzjoni tat-triq b'peda??.

14 Konformement mal-Artikolu 63 tal-li?i dwar it-toroq, l-NRA g?andha wkoll is-setg?a legali sabiex tikkonkludi ftehimiet ma' terzi, ftehimiet li permezz tag?hom hija tawtorizzahom ji?bru peda??i fuq triq b'peda??. L-ammont massimu ta' peda??i li jista' jin?abar inkambju g'all-a??ess g?al triq b'peda??, ?estita mill-NRA jew minn terz, huwa stabbilit f'regolament li l-NRA tadotta g?al dan l-g?an.

15 Barra minn hekk, kull ftehim konkluz bejn l-NRA u terz fuq il-ba?i tal-Artikolu 63 ta' din il-li?i tissodisfa diversi e?i?enzi stipulati f'dan l-artikolu. B'hekk, it-terz g?andu jimpenja ru?u li josserva obbligu, diversi obbligi, jew l-obbligi kollha li ?ejjin: i) i?allas parti jew l-ispejje? kollha ta' bini u/jew ta' manutenzjoni tat-triq; ii) jibni u/jew iwettaq manutenzjoni (jew jasso?ja ru?u jew jikkontribwixxi fil-bini u/jew il-manutenzjoni) tat-triq, u iii) ji??estixxi u jwettaq manutenzjoni tat-triq g'all-NRA (partikolarment jipprovdi, jissorvelja u jag?mel funzjonabbli sistema ta' peda??i marbuta mal-a??ess g?at-triq u ji?bor il-peda??i).

Il-kaw?a prin?ipali u d-domandi preliminari

16 Mill-pro?ess sottomess lill-Qorti tal-?ustizzja jirri?ulta li l-parti l-kbira tat-toroq b'peda?? li hemm fit-territorju Irlandi? inbnew u huma ?estiti minn operaturi privati fil-kuntest ta' ftehimiet ta' s?ubija pubblika-privata konkluzi mal-NRA.

17 F'dan ir-rigward, il-qorti tar-rinviju tindika li attwalment fl-Irlanda hemm tmien toroq b'peda?? ?estiti minn dawn l-operaturi privati u li l-peda??i tag?hom huma su??etti g'all-VAT. G?al kull wa?da minn dawn it-toroq b'peda??. l-NRA, minn na?a, adottat pro?ett ta' peda?? u, min-na?a l-o?ra, stabbilixxiet regolamenti li jiffissaw l-ammont massimu li jista' jin?abar inkambju g'all-a??ess g?al dawn it-toroq b'peda??. l-NRA ti??estixxi hija stess ?ew? toroq b'peda??. ji?ifieri, l-awtostrada Westlink u l-mina ta' Dublin.

18 Fir-rigward spe?ifikament tal-awtostrada Westlink, mit-talba g?al de?i?joni preliminari jirri?ulta li din l-awtostrada kienet qabel u?ata minn operatur privat fuq il-ba?i ta' kuntratt konkluz bejnu u l-NRA. Billi kienu me'tie?a investimenti addizzjonali sabiex din ti?i mmodernizzata u b'hekk ti?i ggarantita l-fluwidita ta?-?irkulazzjoni, u dan l-operatur i?da ma xtaqx jag?mel dawn l-investimenti ming?ajr impenn addizzjonali min-na?a tal-NRA, din tal-a??ar innegojzat ix-xoljiment tal-kuntratt inkwistjoni, assumiet mill-?did l-u?u tal-istess awtostrada u installat sistema ta' peda?? elettronika.

19 L-amministrazzjoni fiskali ssu??ettat, b'effett mix-xahar ta' Lulju 2010, lill-NRA g'all-VAT fir-rigward tal-attivit? tag?ha ta' tqeg?id g?ad-dispo?izzjoni ta' ?ew? toroq b'peda?? li hija ti??estixxi, min?abba li n-nuqqas ta' ssu??ettar tag?ha kien iwassal g?al distorsjonijiet sinjifikattivi tal-kompetizzjoni, fis-sens tat-tieni subparagrafu tal-Artikolu 13(1) tad-Direttiva tal-VAT.

20 l-NRA ?allset il-VAT li g?aliha hija ?iet b'hekk su??etta u ttrattat g?al dan l-g?an l-ammont ir?evut mill-peda??i b?ala li l-VAT kienet inklu?a fih. Billi kkontestat il-fondatezza ta' dan l-issu??ettar u billi qieset li hija kellha, skont l-ewwel subparagrafu tal-Artikolu 13(1) tad-Direttiva tal-VAT, ti?i e?entata minn din it-taxxa, l-NRA ressqet appell quddiem l-Appeal Commissioners (kummissjoni tal-appelli, l-Irlanda).

21 Quddiem il-qorti tar-rinviju, l-amministrazzjoni fiskali tallega li, fid-dawl tas-sentenza tas-16 ta' Settembru 2008, *Isle of Wight Council et (C-288/07, EU:C:2008:505)*, it-tieni subparagrafu tal-Artikolu 13(1) tad-Direttiva tal-VAT g?andu ji?i interpretat fis-sens li distorsjoni tal-kompetizzjoni hija pre?unta anki meta l-attivitajiet inkwistjoni ma jkunux f'kompetizzjoni bejniethom. Din l-awtorit? ssostni li, b'effett mill-mument li fih ?ew? attivitajiet ikollhom l-istess natura, hemm fil-prattika

preżunzjoni definittiva li skontha l-fatt li wa?da minnhom titqies li hija taxxabbli u l-o?ra titqies li ma hijiex taxxabbli jkser il-prin?ipju ta' newtralità fiskali u jwassal g?al distorsjonijiet sinjifikattivi tal-kompetizzjoni.

22 Il-qorti tar-rinviju tosserva li, ladarba huwa pa?ifiku li l-NRA hija korp irregolat mid-dritt pubbliku li ja?ixxi b?ala awtorità pubblika fir-rigward tal-attività ta' tqeg?id g?ad-dispo?izzjoni ta' infrastrutturi tat-toroq billi jsir ?las ta' peda??, ma hemmx lok, *prima facie*, li din titqies li hija persuna taxxabbli. L-NRA ma g?andhiex g?alhekk tkun marbuta tapplika l-VAT fuq din l-attività.

23 Barra minn hekk, din il-qorti tispjefika, fl-ewwel lok, li, sa fejn id-diversi toroq b'peda?? tal-Irlanda huma suffi?jementent 'il bog?od minn xulxin, huma jipprovdu g?al ?ti?iet differenti mill-perspettiva tal-konsumaturi u, g?aldaqstant, ma humiex f'kompetizzjoni bejniethom. Minn dan isegwi li l-ammont tal-peda?? mitlub minn operatur, kemm jekk tkun l-NRA kif ukoll jekk ikun operatur privat, ma g?andu ebda influwenza fuq id-de?i?joni tal-konsumatur medju li ju?a tali triq b'peda?? minflok o?ra.

24 Fit-tieni lok, ma hemm ebda possibbiltà realistika g?al operatur privat li jid?ol fis-suq sabiex jipprovdi servizzi ta' a??ess g?at-toroq b'peda?? billi jibni triq b'peda?? li tid?ol f'kompetizzjoni mal-awtostrada Westlink u l-mina ta' Dublin.

25 Fil-fatt, operatur privat jista' jid?ol f'dan is-suq biss sakemm l-NRA tadotta pro?ett ta' peda?? marbut ma' triq pubblika bil-g?an li tittrasformaha fi triq b'peda??, tistabbilixxi regolamenti dwar din it-triq u mbag?ad tikkonkludi ftehim mal-operatur privat li jawtorizza lil dan tal-a??ar ji?bor il-peda??i.

26 Barra minn hekk, huwa stabbilit li, fil-prattika, operatur privat li jkun jixtieq jibni triq b'peda?? privata jiltaqa' ma' diffikultajiet kwi?i insuperabbli. Fil-fatt, minn na?a, filwaqt li tali bini je?tie? artijiet esti?i, l-operatur privat, li ma jkollux, kuntrarjament g?all-NRA, setg?a sabiex jespropja, ma jkunx jista' jobbliga lill-proprjetarji jbig?ulu l-artijiet privati sabiex jibni tali triq. Min-na?a l-o?ra, fid-dawl tal-investment li tali bini jista' jinvolve, bl-ebda mod ma huwa ppruvat li operatur privat ikun lest jag?mel tali investment sabiex jid?ol f'kompetizzjoni ma' triq b'peda?? di?à e?istenti.

27 Finalment, il-qorti tar-rinviju tindika li l-amministrazzjoni fiskali lanqas ma wriet li hemm possibbiltà realistika g?al operatur privat li jid?ol f'tali suq.

28 Madankollu, min?abba il-pretensjonijiet tal-amministrazzjoni fiskali msemmija fil-punt 21 ta' din is-sentenza, il-qorti tar-rinviju tistaqsi dwar il-kwistjoni ta' jekk l-attività ta' ?bir ta' peda??i li ssir mill-NRA u dik li ssir mill-operaturi privati g?andhomx jitqiesu li huma attivitajiet tal-istess natura u, g?aldaqstant, b?ala li huma f'kompetizzjoni ma' xulxin, b'mod li g?andu jitqies li l-fatt li l-NRA ti?i ttrattata b?ala persuna mhux taxxabbli jwassal g?al distorsjonijiet sinjifikattivi tal-kompetizzjoni fis-sens tat-tieni subparagrafu tal-Artikolu 13(1) tad-Direttiva tal-VAT.

29 Huwa f'dawn i?-?irkustanzi li l-Appeals Commissioners (kummissjoni tal-appell) idde?idiet li tissospendi l-pro?eduri quddiemha u li tag?mel lill-Qorti tal-?ustizzja d-domandi preliminari li ?ejjin:

“1) Jekk korp irregolat mid-dritt pubbliku je?er?ita attività b?al dik li ji?i pprovdut l-a??ess g?al triq bi ?las ta' peda?? u jekk fl-Istat Membru je?istu strutturi privati li ji?bru peda??i fuq toroq o?ra skont ftehim mal-korp pubbliku kkon?ernat skont dispo?izzjonijiet le?i?lattiv nazzjonali, it-tieni subparagrafu tal-Artikolu 13(1) tad-Direttiva tal-VAT g?andu ji?i kkunsidrat b?ala li qed jikkompeti mal-operaturi privati kkon?ernati, b'tali mod li t-trattament tal-korp pubbliku b?ala persuna mhux taxxabbli g?andu ji?i kkunsidrat b?ala li jwassal g?al distorsjoni tal-kompetizzjoni ta' ?ertu kobor, minkejja l-fatt li (a) ma te?istix kompetizzjoni reali bejn il-korp pubbliku u l-operaturi privati kkon?ernati u din ma tistax te?isti u (b) ma huwiex ippruvat li operatur privat g?andu l-possibbiltà

reali li jid?ol fis-suq bil-g?an li jibni u jopera triq b'peda?? li tikkompeti mat-triq b'peda?? operata mill-korp pubbliku?

2) Jekk ma te?istix pre?unzjoni, liema kriterju g?andu ji?i adottat sabiex ji?i ddeterminat jekk te?isti distorsjoni ta' kompetizzjoni ta' ?ertu kobor skont it-tieni subparagrafu tal-Artikolu 1(1) tad-Direttiva tal-VAT?"

Fuq id-domandi preliminari

Osservazzjonijiet preliminari

30 Il-Kummissjoni Ewropea tindika li hija ma tistax tiddetermina b'?ertezza, minkejja l-konstatazzjoni tal-qorti tar-rinviju f'dan ir-rigward, jekk, fil-kuntest tal-?estjoni ta?-?ew? toroq b'peda?? inkwistjoni fil-kaw?a prin?ipali u l-?bir ta' peda??i, l-NRA g?andhiex titqies li a?ixxiet b?ala awtorità pubblika.

31 F'dan ir-rigward g?andu jif fakkar li, minn na?a, hija r-responsabbiltà tal-qorti nazzjonali li tiddefinixxi l-qafas regolatorju u fattwali tat-tilwima mressqa quddiemha (ara, f'dan is-sens, is-sentenza tal-21 ta' Settembru 2016, Radgen, C-478/15, EU:C:2016:705, punti 27 u 32 kif ukoll il-?urisprudenza ??itata).

32 Min-na?a l-o?ra, fil-kuntest tal-kooperazzjoni bejn il-Qorti tal-?ustizzja u l-qorti nazzjonali, kif prevista fl-Artikolu 267 TFUE, hija biss il-qorti nazzjonali, li quddiemha titressaq il-kaw?a u li g?andha tag?ti d-de?i?joni, li g?andha tevalwa, fid-dawl ta?-?irkustanzi partikolari tal-kaw?a li tinsab quddiemha, kemm il-?tie?a ta' de?i?joni preliminari biex tkun f'po?izzjoni li tag?ti d-de?i?joni tag?ha, kif ukoll ir-rilevanza tad-domandi li hija tag?mel lill-Qorti tal-?ustizzja. Is-setg?a li ji?u ddeterminati d-domandi li g?andhom isiru lill-Qorti tal-?ustizzja hija g?alhekk mog?tija biss lill-qorti nazzjonali u l-partijiet ma jistg?ux jibdlu l-kontenut tag?hom (sentenza tas-16 ta' Ottubru 2014, Welmory, C-605/12, EU:C:2014:2298, punt 33 u l-?urisprudenza ??itata).

33 F'dan il-ka?, mit-talba g?al de?i?joni preliminari jirri?ulta li l-qorti tar-rinviju tqis, ming?ajr ekwivoku, li, fil-kaw?a prin?ipali, l-NRA ta?ixxi b?ala awtorità pubblika meta twettaq l-attività ta' tqeg?id g?ad-dispo?izzjoni tal-infrastruttura tat-toroq bi ?las ta' peda??.

34 F'dawn i?-?irkustanzi, hemm lok li l-Qorti tal-?ustizzja tibba?a ru?ha fuq il-premessa li l-NRA, li hija korp irregolat mid-dritt pubbliku, ta?ixxi fil-kuntest tal-attività tag?ha ta' tqeg?id g?ad-dispo?izzjoni tal-infrastruttura tat-toroq ikkon?ernata bi ?las ta' peda?? b?ala awtorità pubblika u, g?aldaqsant, li din l-attività g?andha titqies li taqa' ta?t il-kamp ta' applikazzjoni tal-Artikolu 13(1) tad-Direttiva tal-VAT.

Fuq id-domandi preliminari

35 Permezz ta?-?ew? domandi preliminari tag?ha, li g?andhom ji?u e?aminati flimkien, il-qorti tar-rinviju tistaqsi essenzjalment jekk it-tieni subparagrafu tal-Artikolu 13(1) tad-Direttiva tal-VAT g?andux ji?i interpretat fis-sens li, f'sitwazzjoni b?al dik fil-kaw?a prin?ipali, korp irregolat mid-dritt pubbliku li je?er?ita attività li tipprovdi l-a??ess g?al triq bi ?las ta' peda?? g?andu jitqies li huwa f'kompetizzjoni mal-operaturi privati li ji?bru peda??i fuq toroq o?ra b'peda?? skont ftehim mal-korp irregolat mid-dritt pubbliku kkon?ernat skont dispo?izzjonijiet le?i?latti nazzjonali.

36 G?andu jif fakkar li t-tieni subparagrafu tal-Artikolu 13(1) ta' din id-direttiva jipprevedi limitazzjoni g?ar-regola tan-nuqqas ta' ssu??ettar g?all-VAT tal-korpi rregolati mid-dritt pubbliku g?all-attivitàjiet jew l-operazzjonijiet li huma jwettqu b?ala awtoritajiet pubbli?i, stipulata fl-ewwel subparagrafu tal-Artikolu 13(1) tal-imsemmija direttiva. B'hekk, din id-dispo?izzjoni tal-ewwel hija

inti? a sabiex tirriintegrazzjoni għall-Regola Ġenerali, li tinsab fl-Artikolu 2(1) u fl-Artikolu 9 tal-istess direttiva, li skontha kull attività ta' natura ekonomika hija, b'ala prin?ipju, su?ġetta għall-VAT u ma tistax għall-hekk tingħata interpretazzjoni stretta (ara, b'analoġija, is-sentenza tal-4 ta' ?unju 2009, *SALIX Grundstücks-Vermietungsgesellschaft*, C-102/08, EU:C:2009:345, punti 67 sa 68).

37 Madankollu, dan ma jistax ifisser li t-tieni subparagrafu tal-Artikolu 13(1) tad-Direttiva tal-VAT għandu ji?i interpretat b'tali mod li d-deroga għall-issu?ġettar għall-VAT prevista fl-ewwel subparagrafu tal-Artikolu 13(1) ta' din id-direttiva għall-benefi?ġju tal-korpi rregolati mid-dritt pubbliku li ja?ixxu b'ala awtoritajiet pubbli?i ti?i m'a?da mill-effett utli tagħha (ara, f'dan is-sens, is-sentenza tal-20 ta' Novembru 2003, *Taksatorringen*, C-8/01, EU:C:2003:621, punti 61 sa 62, kif ukoll tal-25 ta' Marzu 2010, *Il-Kummissjoni vs Il-Pajji?i I-Baxxi*, C-79/09, mhux ippubblikata, EU:C:2010:171 punt 49).

38 Skont it-tieni subparagrafu tal-Artikolu 13(1) ta' din id-direttiva, dawn il-korpi għandhom jitqiesu li huma persuni taxxabbli għal attivitajiet jew operazzjonijiet li huma jwettqu b'ala awtoritajiet pubbli?i sa fejn in-nuqqas ta' ssu?ġettar tagħhom iwassal għal distorsjonijiet sinjifikattivi tal-kompetizzjoni.

39 Mill-?urisprudenza tal-Qorti tal-?ustizzja dwar din id-dispo?izzjoni tal-a?ar jirri?ulta, l-ewwel nett, li b'dan il-mod huwa previst il-ka? fejn dawn il-korpi je?er?itaw attivitajiet li jistgħu, fl-istess ?in, ikunu e?er?itati wkoll minn operatori ekonomi?i privati. L-għan huwa li ji?i ?gurat li dawn tal-a?ar ma ji?ux ?vanta?ati bil-fatt li dawn huma ntaxxati filwaqt li l-istess korpi ma humiex (ara, f'dan is-sens, is-sentenza tal-25 ta' Marzu 2010, *Il-Kummissjoni vs Il-Pajji?i I-Baxxi*, C-79/09, mhux ippubblikata, EU:C:2010:171, punt 90 u l-?urisprudenza ??itata).

40 It-tieni nett, din il-limitazzjoni għar-regola ta' nuqqas ta' ssu?ġettar għall-VAT tal-korpi rregolati mid-dritt pubbliku li ja?ixxu b'ala awtoritajiet pubbli?i hija biss ta' natura eventwali. L-applikazzjoni tagħha tinvolvi evalwazzjoni ta'-?irkustanzi ekonomi?i (ara, f'dan is-sens, is-sentenza tas-17 ta' Ottubru 1989, *Comune di Carpaneto Piacentino et*, 231/87 u 129/88, EU:C:1989:381, punt 32).

41 It-tielet nett, id-distorsjonijiet sinjifikattivi tal-kompetizzjoni li għalihom iwassal in-nuqqas ta' ssu?ġettar tal-korpi rregolati mid-dritt pubbliku li ja?ixxu b'ala awtoritajiet pubbli?i għandhom ji?u evalwati fir-rigward tal-attività inkwistjoni, b'ala tali, mingħajr ma din l-evalwazzjoni tirrigwarda suq partikolari, kif ukoll fir-rigward mhux biss tal-kompetizzjoni attwali, i?da ukoll tal-kompetizzjoni potenzjali, sa fejn il-possibbiltà għal operatur privat li jid?ol fis-suq rilevanti tkun reali, u mhux purament teoretika (sentenza tal-25 ta' Marzu 2010, *Il-Kummissjoni vs Il-Pajji?i I-Baxxi*, C-79/09, mhux ippubblikata, EU:C:2010:171, punt 91 u l-?urisprudenza ??itata, kif ukoll tad-29 ta' Ottubru 2015, *Sauda?or*, C-174/14, EU:C:2015:733, punt 74).

42 Ma tistax ti?i assimilata mal-e?istenza ta' kompetizzjoni potenzjali l-possibbiltà purament teoretika għal operatur privat li jid?ol fis-suq rilevanti, li ma tkun sostnuta minn ebda element ta' fatt, ebda indizju o?ġettiv u ebda anali?i tas-suq (sentenza tas-16 ta' Settembru 2008, *Isle of Wight Council et*, C-288/07, EU:C:2008:505, punt 64).

43 Kif jirri?ulta mill-kliem tat-tieni subparagrafu tal-Artikolu 13(1) tad-Direttiva tal-VAT u mill-?urisprudenza marbuta ma' din id-dispo?izzjoni, l-applikazzjoni tagħha tippre?upponi, minn na?a, li l-attività inkwistjoni tkun e?er?itata f'kompetizzjoni, attwali jew potenzjali, ma' dik imwettqa mill-operatori privati u, min-na?a l-o?ra, li d-differenza fit-trattament bejn dawn i?-?ew? attivitajiet fil-qasam tal-VAT twassal għal distorsjonijiet tal-kompetizzjoni ta' ?erta importanza, li għandha ti?i evalwata fid-dawl ta'-?irkustanzi ekonomi?i.

44 Minn dan jirri?ulta li s-sempli?i pre?enza ta' operatori privati f'suq, mingħajr ma jittie?du

inkunsiderazzjoni l-elementi ta' fatt, l-indizji o??ettivi u l-anali?i ta' dan is-suq, ma tistax turi la l-e?istenza ta' kompetizzjoni attwali jew potenzjali u lanqas dik ta' distorsjoni sinjifikattiva tal-kompetizzjoni.

45 F'dan il-ka?, mill-pro?ess sottomess lill-Qorti tal-?ustizzja jirri?ulta li l-missjoni prin?ipali tal-NRA hija dik li ti?gura d-disponibbiltà ta' netwerk ta' toroq nazzjonali sigur u effika?i. G?al dan l-g?an, hija g?andha r-responsabbiltà ?enerali li tippjana, tibni t-toroq nazzjonali kollha u kif ukoll tissorvelja x-xog?lijiet ta' bini u ta' manutenzjoni ta' dawn it-toroq. Fuq din il-ba?i, hija biss tista' t?ejji pro?ett sabiex tistabbilixxi sistema ta' peda?? marbuta mal-a??ess g?all-imsemmija toroq kif ukoll tadotta r-regolamenti li hija tqis me?tie?a g?all-?estjoni u l-manutenzjoni tag?hom, regolamenti li jiffissaw l-ammont massimu ta' peda??i li jista' jin?abar inkambju g?all-a??ess g?al triq b'peda??, kemm jekk ?estita mill-NRA u kif ukoll jekk ?estita minn operatur privat.

46 Minn dan il-pro?ess jirri?ulta wkoll li l-operaturi privati jistg?u jid?lu fis-suq tat-tqeg?id g?ad-dispo?izzjoni ta' infrastrutturi tat-toroq bi ?las ta' peda?? biss bl-awtorizzazzjoni tal-NRA. Barra minn hekk, il-fatt li l-?estjoni ta' triq nazzjonali tkun ing?atat lil operatur privat ma jbidel xejn mill-fatt li l-NRA tibqa' dejjem finalment responsabbli fil-qasam tat-toroq nazzjonali, b'mod li, jekk l-operatur privat ma jkunx g?adu jixtieq jew jew ma jkunx g?adu jista' ji?gura l-impenji tieg?u, din tal-ewwel tkun marbuta ti?gura l-funzjonament tajjeb ta' dawn it-toroq.

47 F'dan ir-rigward jirri?ulta li, fir-rigward tal-awtostrada Westlink, il-kuntratt li jorbot lill-NRA u lill-operatur privat kien jipprevedi li dan tal-a??ar jir?ievi l-peda??i permezz ta' sistema ta' peda??i konvenzjonali b'barriera. Madankollu, il-passa?? minn stazzjoni ta' peda?? b'barriera g?al sistema elettronika ta' peda?? ming?ajr barriera, li sar ne?essarju sabiex ti?i ?gurata ?irkulazzjoni iktar fluwida tat-traffiku fuq din l-awtostrada, jirrikjedi investiment kbir u jimplika li jittie?ed riskju inerenti g?all-istabbiliment ta' sistema ta' peda?? ming?ajr barriera. Peress li l-operatur privat ma xtaqx jag?mel dan l-investiment ming?ajr impenji addizzjonali min-na?a tal-NRA, din tal-a??ar innegozjat ix-xoljiment tal-kuntratt, assumiet mill-?did il-?estjoni tal-awtostrada Westlink f'Awwissu 2008 u installat sistema elektronika ta' peda?? fl-interess pubbliku li ti?gura ?-?irkulazzjoni fluwida tat-traffiku.

48 F'tali ?irkustanzi, g?andu ji?i kkonstatat li, l-attività ta' tqeg?id g?ad-dispo?izzjoni ta' infrastrutturi tat-toroq bi ?las ta' peda??, li ma hijiex g?alhekk limitata g?all-?bir ta' peda??i, titwettaq biss mill-NRA f'kundizzjonijiet ta' natura li ji?guraw, fi?-?irkustanzi kollha, id-disponibbiltà ta' netwerk ta' toroq nazzjonali sigur u effika?i. B'hekk, dan il-korp jassumi, fuq inizjattiva tieg?u stess jew fil-ka? tal-irtirar tal-operatur privat, fl-osservanza tal-obbligi legali partikolari imposti biss fuqu, il-funzjonijiet ta' ?estjoni u ta' manutenzjoni ta' dan in-network.

49 Barra minn hekk, huwa stabbilit li ma hemmx possibbiltà reali g?al operatur privat li jid?ol fis-suq inkwistjoni, billi jibni triq li tista' tid?ol f'kompetizzjoni mat-toroq nazzjonali di?à e?istenti.

50 F'dawn i?-?irkustanzi, jidher li l-NRA twettaq l-attività tag?ha ta' tqeg?id g?ad-dispo?izzjoni ta' infrastrutturi tat-toroq bi ?las ta' peda?? fl-ambitu ta' sistema legali li hija xierqa g?aliha. G?alhekk, kif ikkonstatat ukoll il-qorti tar-rinviju, din l-attività ma tistax titqies li ti?i e?er?itata f'kompetizzjoni ma' dik, e?er?itata mill-operaturi privati, li tirrigwarda l-?bir ta' peda??i fuq toroq o?ra b'peda?? skont ftehim mal-NRA bba?at fuq dispo?izzjonijiet le?i?lattiv nazzjonali. Barra minn hekk, l-e?istenza ta' kompetizzjoni potenzjali hija, konformement mal-?urisprudenza mfakkra fil-punt 42 ta' din is-sentenza, ukoll nieqsa sa fejn il-possibbiltà g?all-operaturi privati li je?er?itaw l-attività inkwistjoni ta?t l-istess kundizzjonijiet b?all-NRA hija purament teoretika. G?aldaqstant, it-tieni subparagrafu tal-Artikolu 13(1) tad-Direttiva tal-VAT ma hijiex applikabbli g?al sitwazzjoni fejn, b?al fil-ka? inkwistjoni tal-kaw?a prin?ipali, ma hemmx kompetizzjoni reali, attwali jew potenzjali, bejn il-korp irregolat mid-dritt pubbliku kkon?ernat u l-operaturi privati.

51 Fid-dawl ta' dan kollu premiss, g?ad-domandi mag?mula g?andha ting?ata r-risposta li t-tieni subparagrafu tal-Artikolu 13(1) tad-Direttiva tal-VAT g?andu ji?i interpretat fis-sens li, f'sitwazzjoni b?al dik fil-kaw?a prin?ipali, korp irregolat mid-dritt pubbliku li je?er?ita attività li tipprovdi l-a??ess g?al triq bi ?las ta' peda?? ma g?andux jitqies li huwa f'kompetizzjoni mal-operaturi privati li ji?bru peda??i fuq toroq o?ra b'peda?? skont ftehim mal-korp irregolat mid-dritt pubbliku kkon?ernat skont dispo?izzjonijiet le?i?lattiv nazzjonali.

Fuq l-ispejje?

52 Peress li l-pro?edura g?andha, fir-rigward tal-partijiet fil-kaw?a prin?ipali, in-natura ta' kwistjoni mqajma quddiem il-qorti tar-rinviju, hija din il-qorti li tidde?iedi fuq l-ispejje?. L-ispejje? sostnuti g?as-sottomissjoni tal-osservazzjonijiet lill-Qorti tal-?ustizzja, barra dawk tal-imsemmija partijiet, ma jistg?ux jit?allu lura.

G?al dawn il-motivi, Il-Qorti tal-?ustizzja (Is-Sitt Awla) taqta' u tidde?iedi:

It-tieni subparagrafu tal-Artikolu 13(1) tad-Direttiva tal-Kunsill 2006/112/KE, tat-28 ta' Novembru 2006, dwar is-sistema komuni ta' taxxa fuq il-valur mi?jud, g?andu ji?i interpretat fis-sens li, f'sitwazzjoni b?al dik fil-kaw?a prin?ipali, korp irregolat mid-dritt pubbliku li je?er?ita attività li tipprovdi l-a??ess g?al triq bi ?las ta' peda?? ma g?andux jitqies li huwa f'kompetizzjoni mal-operaturi privati li ji?bru peda??i fuq toroq o?ra b'peda?? skont ftehim mal-korp irregolat mid-dritt pubbliku kkon?ernat skont dispo?izzjonijiet le?i?lattiv nazzjonali.

Firem

* Lingwa tal-kaw?a: l-Ingli?.